

Suomenkieliset koulutuspalvelut

Katsaus oppimisen tuen uudistukseen

maaliskuu 2025

Valmistelu Helena Saarikoski, oppimisen tuen aluerehtori

PORVOO BORGÅ

Oppimisen tuen uudistus

Opetushallitus julkaisi päivitetyt perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 13.02.2025.

Porvoon paikallinen OPS-päivitys käynnistyi viikolla 9.

Päivitetty paikallinen opetussuunnitelma tuodaan jaostoon kesäkuussa 2025.

Voimaantulo

Uudistettu lainsäädäntö tulee voimaan 1.8.2025

Uudistetun lainsäädännön mukaiset opetussuunnitelman perusteet sekä niiden mukaisesti päivitettyt paikalliset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2025 alkaen.

Ennen 1.8.2025 tehty päätös erityisestä tuesta, tehostetun tuen oppimissuunnitelma ja erityisen tuen henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma tulee tarkastaa uuden 4 a luvun mukaiseksi 31.8.2026 mennessä.

Pidennetyn oppivelvollisuuden sisältävien päätösten tarkistamisen saa aloittaa kuitenkin vasta 1.10.2025.

Pidennetyn oppivelvollisuuden muutosta koskeva sekä uusi 20 i § tulevat voimaan vasta 1.8.2026.

Oppimisen tuen uudistus

Tuen uudistuksessa ei ole kyse kolmiportaisen tuen mallin keventämisestä, vaan kokonaan uudesta ajattelutavasta, joka ei pohjaa tuen tasoihin vaan oppilaiden tosiasialliselle tarpeelle sellaisiin tukitoimiin, jotka kulloinkin edistävät oppilaan oppimista.

Lähtökohta on, että ryhmässä on jo olemassa keinot ja resurssit, joilla tukea kaikkien oppijoiden oppimista.

Uudistuksen pääkohdat

- Lähikouluperiaate vahvistuu entisestään
- Lakiin on tuotu velvoite yhteisopettajuudesta
- Tukea toteutetaan inklusion periaatteita noudattaen
- Ryhmäkohtaiset tukimuodot koskettavat jokaista opetusryhmää ja opettajaa
- Oppilaskohtainen dokumentointi kevenee
- Perusopetuksen opetussuunnitelmasta ja oppimäärästä poikkeaminen sekä perusopetuksen poikkeava järjestäminen on viimesijainen tukikeino

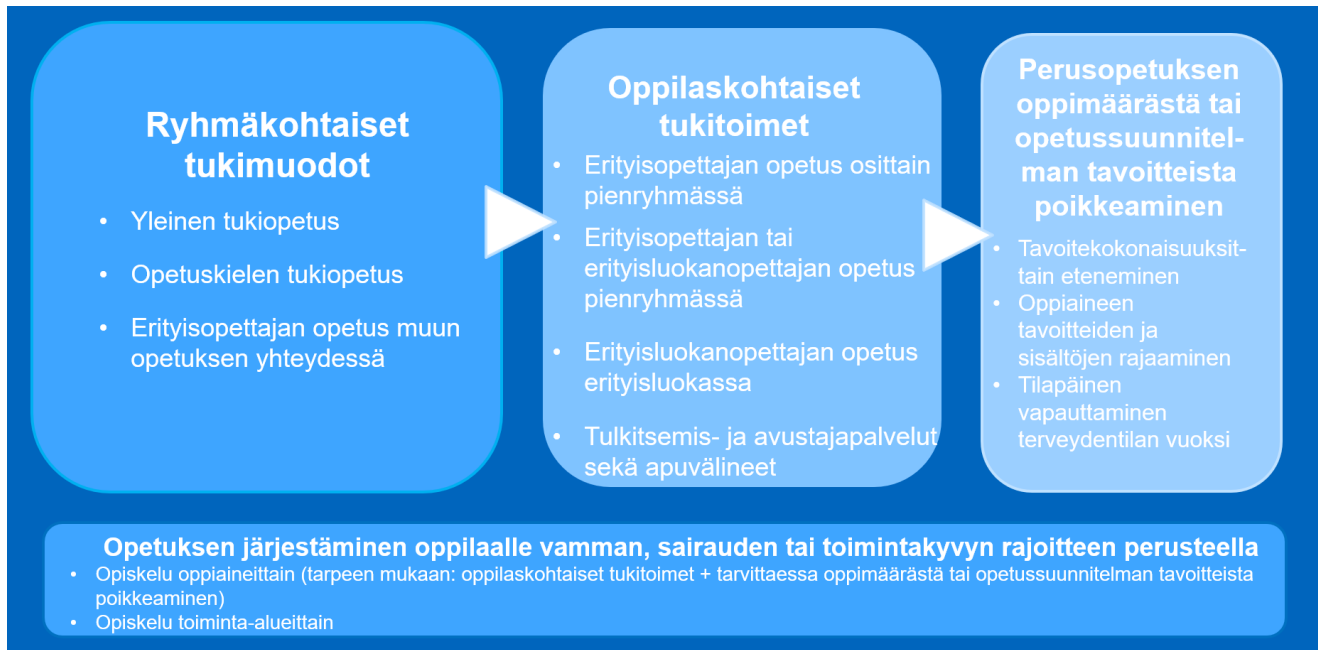
Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Lainsäädäntö velvoittaa oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin.

- Opetusryhmien muodostaminen siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa ja opettaja pystyy huomioimaan opetusryhmän tarpeet.
- Opettajien yhteistyö.
- Oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottava opetuksen järjestäminen ja opetuksen eriyttäminen.
- Eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaava kielitietoinen opetus.
- Oppilaiden tuen tarpeiden huomioiminen opetuksessa, myös nopeasti etenevien oppilaiden huomiointi
- Koulunkäynninohjaajien työn hyödyntäminen

Tukimuodot ja tukitoimet

Uudistuksen pääpaino on ryhmäkohtaisissa tukimuodoissa

- Ryhmäkohtaisista tukimuodoista ei tehdä hallintopäätöstä eikä niiden käyttö edellytä oppilaskohtaisen suunnitelman tai arvion tekemistä.
- Resursointi opetusryhmäkohtaisesti (0,122 vvt/oppilas), järjestetään ja toteutetaan ryhmämuotoisesti.
- Ryhmän kokoa ei määritellä, vaan se perustuu tarpeeseen ja joustavuuteen (koko opetusryhmä ja/tai pienryhmä).
- Ryhmälle kohdistettuna tukimuodot mahdollistavat pienemmän oppilasryhmän tai koko opetusryhmän tarpeiden huomioimisen yksittäisen oppilaan lisäksi, jolloin resurssit tulevat käyttöön tehokkaammin.
- Mahdollistavat myös vertaisoppimisen ja ovat yksittäistä oppilasta vähemmän leimaavia.
- Toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä esimerkiksi yhteisopettajuuden periaatteita noudattaen.
- Ryhmäkohtaisena tukena voidaan hyödyntää erityisopettajan konsultaatiota.

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

- Yleinen tukiopetus
 - Jos oppilaalla on vaikeuksia opinnoissaan etenemisessä tai opetukseen osallistumisessa
- Opetuskielen tukiopetus
 - Jos oppilaalla ei ole riittävästi opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi
 - Ei ole peruskielitaidon opetusta vaan tukea opetuskielen hallintaan.
- Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä, sisältää erityisopettajan antaman konsultaation
 - Jos oppilaalla on vaikeuksia opinnoissaan etenemisessä tai opetukseen osallistumisessa.

Yleinen tukiopetus

- Opittaviin asioihin perehtymistä muun opetuksen lisäksi järjestettävillä tukiovetustunneilla.
- Voi olla opittavana oleviin asioihin tutustumista etukäteen tai niiden kertaamista. Yleinen tukiovetus voi kohdistua kaikkiin oppiaineisiin.
- Vastataan myös sairauspoissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin.
- Ehkäistään vaikeuksia ennakolta ja varmistetaan opittavien asioiden ymmärtäminen sekä opintojen eteneminen.
- Järjestetään suunnitelmallisesti ja niin usein kuin on tarpeen.
- Annetaan sellaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy ja/tai oppituntien ulkopuolella.
- Annetaan samanaikaisopetuksena oppilaan tavallisessa opetusryhmässä tai pienemmässä ryhmässä esimerkiksi jakotunteja hyödyntäen.

Opetuskielen tukiopetus

- Annetaan oppilaalle, jolla ei ole riittävästi opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi.
- Kohdistuu opetuskielen hallintaan, mahdollistetaan oppilaan osallistuminen opetukseen ja opinnoissa etenemiseen.
- Opetustunteja varataan koulussa tarpeen mukaan.
- Toteutetaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti siten, että mahdollisimman moni oppilas voi hyötyä siitä.
- Annetaan oppilaan sellaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy tai oppituntien ulkopuolella.
- Annetaan samanaikaisopetuksena oppilaan tavallisessa opetusryhmässä tai pienemmässä ryhmässä esimerkiksi jakotunteja hyödyntäen.

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

- Tarkoitetaan erityisopettajan antamaa ja erityispedagogiseen osaamiseen perustuvaa opetusta, joka tukee esi- , luokan- tai aineenopetusta.
- Toteuttamisen edellytyksenä on opetus- ja kasvatushenkilöstön yhteistyö.
- Ryhmäkohtainen tukimuoto siten, ettei sitä kohdenneta yksittäisen oppilaan vaan tietyn oppilasryhmän tai koko opetusryhmän tarpeiden mukaisesti.
- Opetushenkilöstön yhteistyönä toteutettuna perustuu opettajien yhteiseen näkemykseen ryhmän tai luokan tuen tarpeista.
- Annetaan yhteis- tai samanaikaisopetuksena esiopetuksen-, luokan- tai aineenopettajan kanssa pääsääntöisesti luokkatasoisesti, koko opetusryhmän tarpeet huomioiden.

Jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä, oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia

Oppilaskohtaisia tukitoimia annetaan oppilaille **tuen tarpeen arvioinnin perusteella**.

Oppilaskohtaisista tukitoimista tulee tehdä **tuen tarpeen arviointiin perustuva suunnitelma sekä hallintopäätös**.

Silloin, kun oppilaan opettajat katsovat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä, **käynnistyy oppilaan kohdalla oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi**.

Myös **huoltajat** voivat tuoda esiin havaintonsa ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävydestä.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittämättömyys **voidaan todeta poikkeuksellisesti aikaisempien tietojen perusteella jo perusopetuksen alkaessa** esim. sellaisilla oppilailla, jotka tarvitsevat opetukseen osallistumiseksi tulkitsemispalveluita tai apuvälineitä.

Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat

- **Erytisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä.**
Tarkoitetaan vain erityisopettajan antamaa opetusta. Opetuksen etenemisen lähtökohtana oppilaan yksilölliset tarpeet. Erytisopettaja antaa opetusta pääsääntöisesti pienryhmässä. Voidaan toteuttaa osittain myös samanaikaisopetuksena toisen opettajan kanssa. Erytisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa, että esim. yhden oppiaineen opetustunneista alle puolet voi olla erityisopettajan opettamaa.
(Ei lasketa mukaan 5 oppilaan rajaukseen.)
- **Erytisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä.**
Erytisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä tarkoittaa, että yhden tai useamman oppiaineen opetuksesta annetaan pienryhmässä enemmän kuin puolet

tai se opetetaan kokonaan pienryhmässä. (Tätä tukea saavia oppilaita saa olla yleisopetuksen ryhmässä enintään 5.)

- **Erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa tarkoittaa oppilaan opetuksen järjestämistä erityisluokassa.** (Tätä tukea saavia oppilaita saa olla yleisopetuksen ryhmässä enintään 5.)

Oppilaskohtaista tukea koskeva päätös

Opetuksen järjestäjän on tehtävä tukea koskeva hallintopäätös oppilaalle annettavista oppilaskohtaisista tukitoimista. Päätöksestä tulee käydä ilmi oppilaskohtaiset tukitoimet oppilaan tarpeen mukaisesti

- erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä
- erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa
- tulkitsemispalvelut
- avustajapalvelut
- apuvälineet

Opetusryhmien muodostaminen

Yhden opettajan opettamassa opetusryhmässä saa olla enintään 5 oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena

- Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä
- Erityisluokanopettajan opetusta erityisluokassa

Tilapäinen poikkeaminen opetusryhmien muodostamista koskevaan sääntelyyn

- Tilapäisellä ylittämisellä tarkoitetaan tilanteita, jolloin kouluun siirtyisi oppilas toisesta koulusta tai toisen opetuksen järjestäjän koulusta kesken lukukauden, eikä opetusryhmiä saataisi tarkoituksenmukaisesti muodostettua.
- Tällöin yhden opetusryhmän osalta viiden oppilaan enimmäismäärä voi ylittyä enintään sen lukukauden ajan, jona oppilas on siirtynyt kouluun.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino

- tehdään vasta silloin, jos oppilas ei ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta kykene suoriutumaan hyväksytysti (arvosana välttävä (5))
- merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetason määrittelemistä hänen edellytystensä mukaiseksi
- perusopetuksen oppimäärää ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita voidaan rajata vasta silloin, kun oppilas on saanut oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa kyseisessä oppiaineessa
Rajaamisen jälkeen osaaminen arvioidaan suhteessa oppilaalle määriteltyihin tavoitteisiin.
- Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Sanallisessa arvioinnissa noudatetaan muilta osin summatiivisen arvioinnin linjauksia. Samoja periaatteita noudatetaan myös mahdollisessa väliarvioinnissa. Päättötodistukseen merkitään arvosana 5 *.

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

- Vapauttaminen voi koskea yksittäisen oppiaineen oppituntia viikoittain enintään neljän kuukauden ajan.
- Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan oikeuksiin puuttuva toimenpide, ja sen vuoksi on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.
- Jos tilapäinen vapauttaminen ei riitä oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin turvaamisen perusopetuksen oppimäärän suorittamisen edistämiseksi terveydellisistä syistä, sovelletaan perusopetuslain 20 i §:n mukaisesti järjestettävää opetusta opetuksen järjestämiseksi oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella

Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite astuu voimaan 1.8.2026

Pidennetty oppivelvollisuus on voimassa 31.7.2026 saakka.

Jos perusopetuslaissa tarkoitettulle perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta aikaisemmin (pidennetty oppivelvollisuus). Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai on tätä ennen hyväksytysti suorittanut toisen asteen tutkinnon.

Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Perusopetuslain 20 i § tulee voimaan 1.8.2026.

Päätös erityisestä tuesta ja erityisen tuen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) ovat voimassa siihen saakka, kunnes ne on tarkistettu perusopetuslain 4 a luvun mukaiseksi 31.8.2026 mennessä. Ne erityisen tuen päätökset, jotka sisältävät myös päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta, voidaan päivittää uuden lainsäädännön mukaisiksi 1.8.2026 alkaen.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Kuitenkin jos oppilas on sairaalassa potilaana, sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään hänelle opetusta, jos se on oppilaan terveydentilan, pedagogisten erityistarpeiden ja hoitotoimenpiteiden kannalta perusteltua, eikä ole oppilaan edun mukaista järjestää opetusta muulla tavoin. Myös muut erikoissairaanhoidon toimintayksiköt voivat järjestää opetusta oppilaille, jotka ovat erikoissairaanhoidossa.

Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus sekä toinen aste muodostavat lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Tätä vahvistetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sujuvalla tiedonsiirrolla. Yhteistyöllä vahvistetaan myös lasten ja huoltajien osallisuutta. Yhteistyön tulee olla suunnitelmallista. Yhteistyötä kehitetään ja arvioidaan opetuksen järjestäjän johdolla.

Tuen jatkumon varmistamiseksi on keskeistä riittävä tieto oppilaan saamasta tuesta ja toimivista tukimuodoista ja tukitoimista. Mikäli lapsi on saanut lapsikohtaisia tukitoimia esiopetuksessa, tuen toteutumista ja vaikuttavuutta koskeva tieto huomioidaan lapsen siirtyessä perusopetukseen.

Mikäli lapsella on esiopetuksessa ollut käytössä henkilökohtaisia apuvälineitä, hän on saanut lapsikohtaisia tulkitsemis- tai avustajapalveluita tai erityisopettajan opetusta säännöllisesti tai kokoaikaisesti pienryhmässä, tämä tulee huomioida lapsen siirtyessä perusopetukseen. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarve arvioidaan siirtymävaiheissa, ja tuen toteuttaminen suunnitellaan yhteistyössä.

